

VÄLIMERKIT

PILKUTUS, PISTE, PUOLIPISTE, KAKSOISPISTE, HUUTOMERKKI,
KYSYMYSMERKKI, VIIVAT

20.10.2020

PILKUTUS PÄÄLAUSEIDEN VÄLISSÄ

PERUSIDEA:

- Päälauseiden välissä rinnastuskonjunktio (ja, tai, vai...)
- Jos päälauseilla yhteinen jäsen → ei pilkkua
- Jos päälauseilla eri jäsenet → pilkku!!

Hän pyysi kaikkia naisia, jotka ovat kokeneet seksuaalista härintää vastaamaan päivitykseensä ”Me too”, ja **kampanja** levisi maailmanlaajuisesti.

PILKUTUS JA SIVULAUSEET

- Alistuskonjunktioita ovat että, jotta, koska, kun, kunnes, jos, vaikka, jollei, ellei, kunhan, mikäli, joskin.

Alistuskonjuktiolla alkava lause erotetaan päälauseesta pilkulla.

- Epäsuoran kysymyslauseen alussa on kysymyssana, kuten kuka, mikä, miten, miksi, tai kysyvän liitepartikkelin -ko/-kö sisältävä sana, kuten onko, toteutuuko. **Epäsuora kysymyslause erotetaan päälauseesta pilkulla.** Jos päälause kysyvä, laitetaan loppuun kysymysmerkki.

PILKUT JA SIVULAUSEET

- Relatiivilause on sivulause, joka alkaa relatiivipronominilla joka tai mikä (taivutusmuotoineen) tai relatiivipronominin sukulaissanalla, joita ovat jolloin, jonne, joten, jollainen, milloin, minne, miten, millainen (jälkimmäiset ovat toisaalta myös kysymyssanoja). **Relatiivilause erotetaan päälauseesta pilkulla.**

PILKUTUS: KIILAT

Kiilalause on sivulause, joka sananmukaisesti kiilaa sellaisten sanojen väliin, jotka liittyvät kiinteästi toisiinsa. Pilkuta tai pilko koko lause!

MISSÄ KIILA? LAITA PILKUT PAIKOILLEEN!

Nuorten, ja erityisesti naisten, kokemasta häirinnästä on nykyään alettu puhumaan paljon avoimmemmin.

Me too-, eli minä myös, -kampanja on somessa levinnyt kampanja jossa kerrotaan naisten kokemasta seksuaalisesta häirinnästä.

HTTP://NORSSI.OUL
U.FI/SUOMI/SIVULA
USETYYPIT001.HTM

HTTPS://WWW.KOTUS.
FI/OHJEET/KIELI- _JA
_NIMITESTIT/KIELENH
UOLTOPAHKINAT/PILKU
T_PAIKALLEEN

HTTP://NORSSI.OUL
U.FI/SUOMI/PILKUT
US001.HTM

HTTP://NORSSI.OUL

U.FI/SUOMI/PILKUT

US002.HTM

PISTE

Piste päättää toteavan virkkeen, ja se kirjoitetaan kiinni edeltävään sanaan. Tekstinkäsittelyssä pisteen jälkeen tulee yksi välilyönti kuten muidenkin välimerkkien perään.

Jos pistettä seuraa oikeanpuoleinen sulje tai lainauksen lopettava lainausmerkki, tämä kirjoitetaan pisteen jälkeen ilman välilyöntiä.

”Vain yksi, yksi ainoa todellinen tehtävä meillä on: elää rakkaudessa veljiemme kanssa, kaikkien kanssa.”

PISTE

Muodoltaan kysyväkin virke voi päättyä pisteeseen, jos se on ns. retorinen kysymys eli sisällöltään pikemminkin toteava kuin kysyvä.

Kuka ei haluaisi käyskennellä puutarhassa toukokuussa.

Pistettä ei käytetä otsikoiden (esim. kirjojen, lukujen, tutkielmien ym. nimien) lopussa, ei liioin näitä sisältävässä sisällysluettelossa.

KYSYMYSMERKKI: KYSYMYSMUOTOISEN VIRKKEEN VÄLIMERKKI

- Kysyvän sivulauseen (eli epäsuoran kysymyslauseen) sisältävä virke päättyy pisteeseen, jos päälause ei ole kysyvä.

Opas kysyi, ketkä olivat täällä ensimmäistä kertaa.

MUTTA: Tiedätkö, ketkä ovat täällä ensimmäistä kertaa?

- Jos toteava ja kysyvä lause on erotettu kaksoispisteellä, kysymysmerkkiä käytetään, sillä myös kaksoispisteen jälkeinen lause on päälause.

Avainkysymys on: mikä on oppilaan etu?

Vrt. Avainkysymys on, mikä on oppilaan etu.

HUUTOMERKKI - HARKITTU TEHOKEINO

- Huutomerkki on tavallisesti virkkeen päättävä välimerkki, jolla ilmaus osoitetaan huudahdukseksi. Sitä käytetään
 - painokkaiden käskyjen,
 - kehotusten,
 - kieltojen ja vetoomusten lopussa.
- Huutomerkkiä voi lisäksi käyttää erilaisten irrallisten ilmausten lopussa, jos ne ovat huudahduksia tai muuten painokkaita, esimerkiksi varoituksia.
- Liian tiheästi käytettynä merkki menettää tehoaan
- Älä käytä asiatekstissä huutomerkkin ja kysymysmerkin yhdistelmää vaan kysymysliitepartikkelia

Näin halpaa!? (Mieluummin: Näinkö halpaa!)

VETÄKÄÄ JOKU
TAUKOJUMPPA

KAKSOISPISTE :

- Kaksoispistettä käytetään täsmennettävän ja täsmentävän ilmauksen välissä. Usein täsmennys on luettelo.

Heitä yhdisti yksi asia: rakkaus kirjallisuuteen.

Kirjoista tunnetaan erityisesti kolme: Sota ja rauha, Anna Karenina ja Ylösousemus.

- Kaksoispistettä käytetään vain silloin, jos johdantolause sisältää täsmennettävän ilmauksen. Jos taas johdantolauseessa ei ole täsmennettävää ilmausta, kaksoispistettä ei käytetä. Tällöin johdantolause jäisi vajaaksi ilman luetteloa.

Tolstoin tunnetuimpia teoksia ovat Sota ja rauha, Anna Karenina ja Ylösousemus.

PUOLIPISTE ; KÄYTÄ HARKITEN JA VAIN, JOS OLET VARMA

- Puolipiste ei päättä virkettä, vaan sitä käytetään erottamaan kahta virkkeen veroista ilmausta (yleensä lausetta), jotka kuuluvat läheisesti yhteen.
- Puolipisteen voi korvata pisteelläkin – tai pilkulla: vanhan ohjeen mukaan puolipistettä käytetään, kun piste on liikaa ja pilkku liian vähän.

Edestakaisiin junamatkoihin menee noin kahdeksan päivää; perillä vietämme kymmenen päivää.

Tulos oli tänä vuonna hyvä; liian suureen itsevarmuuteen ei silti ole syytä.

HTTPS://WEBCGI.OUL
U.FI/OYKK/ABC/KIE
LENHUOLTO/OIKEIN
KIRJOITUS/VALIMER
KIT/CIHARTPUOLIPIST
E1.HTM

VIIVAT (YHDYSMERKKI JA AJATUSVIIVA)

Yhdysmerkki eli yhdysviiva on ajatusviivaa lyhyempi vaakaviiva, jota käytetään erilaisten yhdyssanan osien välissä. Samaa viivaa käytetään myös tavuviivana.

Ajatusviiva on yhdysmerkkiä eli yhdysviivaa pitempi vaakaviiva, jota käytetään mm. virkkeen välimerkkinä, rajakohtailmauksissa ja poiston merkkinä.

SELVITÄ, MITEN SAAT KONEELLASI TEHTYÄ YHDYSMERKIN JA AJATUSVIIVAN!

HTTPS://WEBCGI.OULU
.FI/OYKK/ABC/KIELE
NHUOLTO/OIKEINKIRJ
OITUS/VALIMERKIT/CI
HARJVALIMI.HTM

LOPPUTUNTI:
ÄLYN
VÄLIMERKKITEHTÄVÄT